

LIETUVOS VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO FISKALINĖS DALIES VERTINIMAS

2025 m. birželio 3 d. Nr. BPE-2

Vilnius

SIEKIANT PAPILDOMAI FINANSUOTI GYNYBĄ, UŽTIKRINTI VIEŠŪJŲ FINANSŲ TVARUMĄ IR NEMAŽINTI KITŲ VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ, PRIREIKS PAPILDOMŲ PAJAMŲ

Fiskalinė institucija, kurios funkcijas vykdyti pavesta Valstybės kontrolei (toliau – VK FI), atliko Lietuvos 2025–2029 m. vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano (FSP) fiskalinės dalies¹ vertinimą.

VK FI siekdama prisidėti prie fiskalinio skaidrumo didinimo, teikia Seimui Lietuvos vidutinės trukmės fiskalinio struktūrinio plano atitikties ES fiskalinės drausmės taisyklėms vertinimą. Šiame vertinime pateikiamos ir VK FI 2025–2028 m. valdžios sektoriaus balanso ir skolos projekcijos², įvertinta fiskalinės politikos kryptis ir 2024 m. *ex-post* fiskalinės drausmės taisyklių laikymasis, pateikta ES ekonominės valdysenos, fiskalinių rizikų apžvalga.

FSP pateiktas grynųjų išlaidų planas – politinis įsipareigojimas, kurio reikės laikytis rengiant biudžetus ateityje. Grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos atėmus išlaidas palūkanoms, diskrecines pajamų priemones, ES programų išlaidas, nacionalines išlaidas ES programų bendrajam finansavimui, ciklines nedarbo išmokas ir vienkartines ir kitas laikinąsias priemones. VK FI parengtomis projekcijomis siekia parodyti spaudimą, su kuriuo, tikėtina, susidurs viešieji finansai vidutiniu laikotarpiu, ir kiek fiskalinių pastangų reikėtų šiam planui pasiekti.

Pagrindinės vertinimo žinutės:

- Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane pateiktas grynųjų išlaidų planas atitinka naujas ES fiskalinės drausmės taisykles.
- Atsižvelgiant į įprastai priimamus diskrecinius sprendimus, VK FI projektuojamas valdžios sektoriaus deficitas 2026–2028 m. bus artimas Mastroichto kriterijaus ribai.
- Siekiant didinti gynybos finansavimą ir nemažinti viešųjų paslaugų apimties, reikia valdžios sektoriaus pajamas didinančių sprendimų.
- Ekonomikai esant žemiau potencialaus lygio, numatomas jos skatinimas 2025 metais.
- VK FI projektuoja, kad valdžios sektoriaus skola 2025–2028 m. augs sparčiau nei pateikta fiskaliniame struktūriniame plane.
- 2024 m. valdžios sektoriaus biudžetai atitiko nacionalines fiskalinės drausmės taisykles.

¹ Prieiga per internetą:

<https://lv.lt/public/canonical/1747051920/464696/Lietuvos%20vidutin%C4%97s%20trukm%C4%97s%20laikotarpio%20fiskalini%C5%ABrinis%20planas.pdf>.

² VK FI projekcijos parengtos 2025–2028 m., o tai atitinka fiskalinio koregavimo laikotarpį pagal Europos Komisijos techninę informaciją. FSP laikotarpis apima ir 2029 m. dėl poreikio suderinti plano metus su politiniu ciklu.

SANTRAUKA

Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane (FSP) pateiktas grynųjų išlaidų planas atitinka naujas ES fiskalinės drausmės taisykles. 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujos ES fiskalinės drausmės taisyklės. Kiekviena ES valstybė narė vietoj Stabilumo ir konvergencijos programų bei nacionalinių reformų darbotvarkių privalo parengti 4–7 metų fiskalinį struktūrinį planą. Jį sudaro 2 dalys: fiskalinė bei reformų ir investicijų dalis. Pagrindinis šio plano elementas yra įsipareigojimas, susijęs su grynųjų išlaidų augimo tempu. Grynųjų išlaidų planą valstybės narės gali pasirinkti pačios, tačiau tik tokį, kuris atitinka pasikeitusių ES teisės aktų nuostatas, tvarumo sąlygas ir techninio dialogo metu suderinamos su Europos Komisija (EK), taip pat jį turi pagrįsti tikėtinomis makroekonominėmis prielaidomis. VK FI vertino tik FSP fiskalinę dalį ES fiskalinės drausmės taisyklių aspektu.

Europos Komisija 2025 m. sausio mėn. Lietuvai pateikė techninę informaciją, kurioje nurodoma, kad siektina struktūrinio pirminio balanso (SPB) reikšmė 2028 m. yra 0,3 proc. BVP. Šiam perviršiui pasiekti 2025–2028 m. grynosios išlaidos turėtų augti vidutiniškai 4,3 proc. kasmet. Rengiant FSP fiskalinę dalį buvo remiamasi kitomis, nei EK, makroekonominėmis prielaidomis. VK FI vertinimu, šios prielaidos yra tinkamos, nes jos 2025–2026 m. atitinka 2025 m. kovo mėn. ERS, kurį patvirtino VK FI, o 2027–2028 m. yra atsargesnės nei ERS. Dėl šių prielaidų FSP numatytas grynųjų išlaidų augimas (5,2 proc. vidutiniškai per metus) yra didesnis nei EK teiktoje techninėje informacijoje. VK FI vertinimu, grynųjų išlaidų planas yra tinkamas, nes leidžia pasiekti tokį SPB, kuris leistų užtikrinti, kad 10 metų po koregavimo laikotarpio pabaigos (t. y. 2038 m.) bei įskaitant visuomenės senėjimo kaštus VS deficitas neviršytų 3 proc. BVP ir skola būtų mažesnė nei 60 proc. BVP.

Atsižvelgiant į įprastai priimamus diskrecinius sprendimus, VK FI projektuojamas valdžios sektoriaus deficitas 2026–2028 m. bus artimas Maastrichto kriterijaus ribai. VK FI 2025 m. prognozuoja 3 proc. BVP deficitą, kuris didesnis nei numatyta metinėje pažangos ataskaitoje (MPA). Tai lemia mažesnės, nei pateikta MPA, projektuojamos mokestinės pajamos. Iliustruodama viešiesiems finansams kylantį spaudimą, VK FI parengė 2026–2028 m. pagrindinį scenarijų, kuris įtraukia įprastai priimamus sprendimus, didinančius ilgalaikes valdžios sektoriaus išlaidas (viešojo sektoriaus atlyginimų didinimas, papildomas pensijų indeksavimas ir pan.). Remiantis šiuo scenarijumi, 2026–2028 m. deficitas būtų artimas 3 proc. BVP. Vertinant šio rodiklio projekcijas fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi aspektu, reikėtų atsižvelgti į tai, kad jei būtų pritaikyta nacionalinė išlyga, deficitas galėtų būti 1,5 proc. BVP didesnis, nei tas, kurį lemtų grynųjų išlaidų planas, jei papildomos išlaidos būtų skirtos gynybai finansuoti.

Pasikeitus ES fiskalinėms taisyklėms, pagrindiniu fiskalinės drausmės vertinimo rodikliu tapo grynųjų viešųjų išlaidų augimas. Nuo šiol taisyklių laikymosi vertinimas grindžiamas šiuo rodikliu, o ne valdžios sektoriaus balansu. Vis dėlto balanso projekcijos VK FI analizėje pasitelkiamos siekiant aiškiau atskleisti viešųjų finansų būklę.

Siekiant didinti gynybos finansavimą ir nemažinti viešųjų paslaugų apimties, reikia valdžios sektoriaus pajamas didinančių sprendimų. Alternatyvus VK FI scenarijus, palyginti su pagrindiniu, apima ir gynybos finansavimo didinimą nuo 3 iki 5,25 proc. BVP, ir svarstomų mokestinių siūlymų įtaką, remiantis gegužės 14 d. Vyriausybės patvirtintais Finansų ministerijos pasiūlytais mokestinių įstatymų pakeitimais. Planuojami mokesčių pakeitimai nepadengia papildomo gynybos finansavimo poreikio. Remiantis VK FI alternatyviu scenarijumi 2026–2028 m. deficitas būtų didesnis nei 4 proc. BVP. Alternatyvaus scenarijaus deficito dydis pažeistų fiskalinės drausmės taisykles, todėl, VK FI vertinimu,

laikomas mažai tikėtiniu. Vis dėlto, jis atspindi įprastai priimamų sprendimų ir poreikio didinti finansavimą gynybai keliamą spaudimą viešiesiems finansams.

Lietuvos VS pajamų lygis išlieka žemas, lyginant su kitomis ES šalimis. Tai taip pat lemia ir žemą VS išlaidų lygį. Siekiant didinti gynybos finansavimą ir neplanuojant mažesnės viešųjų paslaugų apimties reikia struktūrinių VS pajamas reikšmingai didinančių sprendimų. Mokestiniai pasiūlymai padidintų pajamas ir jų kryptis tinkama, tačiau atliepia tik dalį tarptautinių institucijų rekomendacijų. Iš neišspręstų problemų būtų galima įvardinti šias: priėmus pakeitimus situacija pagerėtų, tačiau skirtingas pajamų apmokestinimas pagal veiklos rūšis išlieka, o galimybė atsakyti lengvatinio pelno mokesčio tarifo, kuris skatina įmones išlikti mažomis, nesvarstoma.

Ekonomikai esant žemiau potencialaus lygio, numatomas jos skatinimas 2025 metais. VK FI projektuoja, kad šiemet struktūrinis VS pirminis deficitas išaugs. Tai rodo, kad fiskalinė politika skatins ekonomikos augimą. Ekonomikai esant žemiau savo potencialaus lygio, jos skatinimas yra galimas, tačiau svarbu, kad būtų remiamasi ir investicijomis. Tai leistų didinti šalies ūkio produktyvumą ir ekonomikos atsparumą, išlaidas nukreipiant tokioms sritims kaip žalioji ir skaitmeninė pertvarka.

VK FI projektuoja, kad valdžios sektoriaus skola 2025–2028 m. augs sparčiau nei pateikta fiskaliniame struktūriniame plane. VK FI vertinimu, šiemet skola sieks 42,6 proc. BVP. Pagal pagrindinį scenarijų, dėl įprastai priimamų diskrecinių sprendimų skola likusiu vidutiniu laikotarpiu, tikėtina, augs sparčiau, nei numatyta FSP, ir 2028 m. sudarys 48,9 proc. BVP. Pagal alternatyvų scenarijų, valstybės skola augtų dar sparčiau ir 2028 m. siektų 53,8 proc. BVP. Pažymėtina, kad išlaidos palūkanoms didės.

2024 metais valdžios sektoriaus biudžetai atitiko nacionalines fiskalinės drausmės taisykles. Išskirtinių aplinkybių laikotarpiu perteklinio valdžios sektoriaus ir VS išlaidų augimo ribojimo taisyklės nėra taikomos. 2024 m. VSDF ir PSDF biudžetai atitiko jų biudžetams keliamus fiskalinės drausmės reikalavimus. Savivaldybių biudžetų atitikties fiskalinės drausmės taisyklėms vertinimą VK FI pateiks birželio mėn. Pasikeitus Europos Sąjungos teisės aktams nuo 2025 m. išskirtinės aplinkybės Lietuvoje nebegalioja. Vis dėlto, priėmus Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo pakeitimus, jame nustatytos taisyklės neriboja valdžios sektoriaus deficito dydžio 2025 metais. VK FI nuomone, toks sprendimas tik nukelia fiskalinės korekcijos poreikį į vėlesnius metus ir gali kelti riziką dėl tolesnio laikotarpio fiskalinės drausmės taisyklių taikymo ir atsakingos biudžeto politikos vykdymo.

EUROPOS SĄJUNGOS EKONOMINĖS VALDYSENOS SISTEMOS PERŽIŪRA

2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo naujos ES fiskalinės drausmės taisyklės³. Pagal priimtą Europos Sąjungos ekonominės valdysenos sistemos peržiūrą, nuo 2024 m. kiekviena ES valstybė narė vietoj Stabilumo ir konvergencijos programų bei nacionalinių reformų darbotvarkių privalo parengti 4–7 metų fiskalinį struktūrinį planą. Šiuose dokumentuose pateikiami šalių fiskaliniai įsipareigojimai, planuojamos investicijos ir reformos, atliepančios tiek pačios šalies narės, tiek bendrus ES prioritetus (pvz.: žaliaji pertvarka, gynybos pajėgumų stiprinimas, socialinis atsparumas ir kiti strateginiai tikslai), didintų šalies augimo potencialą, atsparumą ir remtų fiskalinį tvarumą. Pažymėtina, kad investicijų ir reformų dalyje pateiktos priemonės neveikia fiskalinėje dalyje pateikiamų makroekonominių rodiklių projekcijų⁴. Planai tvirtinami Taryboje ir kiekvieną pavasarį ES šalys narės Europos Komisijai papildomai teiks metines pažangos ataskaitas⁵. Lietuva FSP⁶ EK pateikė š. m. balandžio mėn. kartu pateikdama ir metinę pažangos ataskaitą (angl. *Annual Progress Report*) (MPA)⁷.

Grynosios išlaidos – pagrindinis rodiklis naujoje ES ekonominės valdysenos sistemoje.

Fiskaliniame struktūriniame plane numatomas grynųjų išlaidų planas. Tai metiniais augimo tempais apibrėžta daugiametė valstybės narės nominaliųjų grynųjų išlaidų trajektorija, kuriai įsipareigoja valstybės narės. Grynosios išlaidos yra valdžios sektoriaus išlaidos, apskaičiuojamos atėmus išlaidas palūkanoms, diskrecines pajamų priemones, ES programų išlaidas, nacionalines išlaidas ES programų bendrajam finansavimui, ciklines nedarbo išmokas ir vienkartinės ir kitas laikinąsias priemones. Fiskaliniuose struktūriniuose planuose pateikiamas grynųjų išlaidų planas turi užtikrinti, kad valdžios sektoriaus skola mažėtų arba išliktų mažesnė nei 60 proc. BVP, ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas iki mažesnio už 3 proc. BVP ir (arba) toks išliktų, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros (toliau – Reglamentas).

Naujosiose fiskalinėse taisyklėse lieka 3 proc. BVP valdžios sektoriaus deficito ir 60 proc. BVP valstybės skolos Maastrichto kriterijų ribos. Pagal atnaujintą reglamentavimą, kai šalies valdžios sektoriaus skola viršija 60 proc. BVP arba valdžios sektoriaus deficitas viršija 3 proc. BVP, EK teikia atitinkamai valstybei narei grynųjų išlaidų orientacinę trajektoriją, o šalims, kurių valstybės skola neviršija 60 proc. BVP arba VS deficitas neviršija 3 proc. BVP EK – techninę informaciją.

LIETUVOS 2025–2029 M. VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO FISKALINĖ DALIS

Europos Komisija Lietuvai pateiktoje techninėje informacijoje nurodo, kad grynosios išlaidos turėtų būti suplanuotos taip, kad 2028 m. valdžios sektoriaus pirminis struktūrinis balansas būtų ne prastesnis nei 0,3 proc. BVP. EK 2025 m. sausio mėn. Lietuvai pateiktoje

³ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024R1263>.

⁴ Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3975/oj/eng>.

⁵ Ataskaitose aptariamas fiskalinių struktūrinių planų įgyvendinimas, įskaitant ES Tarybos nustatytą grynųjų išlaidų trajektoriją ir įgyvendintas reformas bei investicijas.

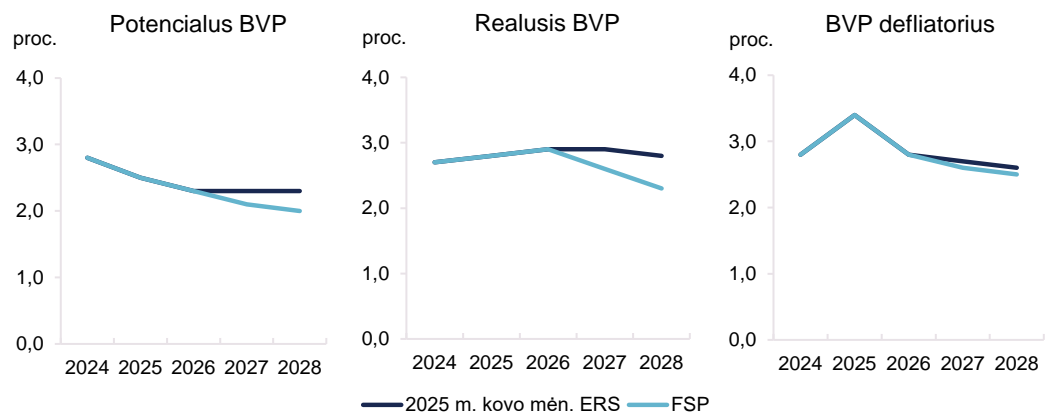
⁶ Prieiga per internetą: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/3b16fb44-b5b2-410b-9216-bf31d81baa67_lt?filename=national_medium-term_fiscal_structural_plan_lithuania_lt.pdf&prefLang=en.

⁷ Prieiga per internetą: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/c3232688-2e5a-4100-a3eb-2e87f24953c5_lt?filename=annual_progress_report-2025-lithuania_lt.pdf&prefLang=en.

techninėje informacijoje⁸ nurodo, koks turėtų būti minimalus struktūrinio pirminio balanso (SPB) lygis, kad per 10 metų, pasibaigus koregavimo laikotarpiui, nebūtų pažeisti Maastrichto kriterijai, darant prielaidą, jog nebus priimta jokių papildomų politikos priemonių. Remiantis EK, struktūrinis pirminis balansas 2028 m. turėtų siekti 0,3 proc. BVP. Šalių fiskaliniuose struktūriniuose planuose pateikta grynyjų išlaidų trajektorija gali skirtis nuo EK apskaičiuotų grynyjų išlaidų gairių dėl skirtingų prielaidų taikymo, tačiau didesnės grynyjų išlaidų augimo ribos turi būti pagrįstos duomenimis ir ekonominiais argumentais. Finansų ministerijos (FM) parengtoje FSP fiskalinėje dalyje pateiktas grynyjų išlaidų augimas (5,2 proc. vidutiniškai per metus) yra didesnis nei EK teiktoje techninėje informacijoje. VK FI vertinimu, grynyjų išlaidų planas yra tinkamas, nes leidžia pasiekti tokį SPB, kuris leistų užtikrinti, kad 10 metų po koregavimo laikotarpio pabaigos (t. y. 2038 m.) bei įskaitant visuomenės senėjimo kaštus VS deficitai neviršytų 3 proc. BVP, o skola būtų mažesnė nei 60 proc. BVP.

Tarp priežasčių, kodėl skiriasi grynyjų išlaidų planas nuo EK gairių, FSP įvardijamos ir šios makroekonominės prielaidos: potencialaus ir realiojo BVP augimas, BVP defliatoriaus augimas. Šių rodiklių prielaidos 2025–2026 m. atitinka FM parengtą 2025 m. kovo mėn. Ekonominės raidos scenarijų (ERS)⁹, kurį patvirtino VK FI (1 pav.). Remiantis FSP, 2027–2029 m. potencialaus BVP augimo įverčiai yra sujungiami su techninės informacijos prielaida, atsižvelgiant į tai, kad planas turi atitikti EK skolos tvarumo stebėsenos analizės metodiką. Realiojo BVP augimas perskaičiuojamas taikant ERS projektuojamą produkcijos atotrūkį nuo potencialo. BVP defliatoriaus augimo tempas nuo 2027 m. ima pamažu artėti prie 2034 m. tikslinės reikšmės. Taigi, FSP naudotos makroekonominės prielaidos 2025–2026 m. atitinka VK FI patvirtintą 2025 m. kovo mėn. ERS, o 2027–2028 m. yra atsargesnės nei ERS. Todėl, VK FI vertinimu, FSP naudotos šių rodiklių prielaidos 2025–2028 m. gali būti laikomos tinkamomis rengti grynyjų išlaidų planą Lietuvai.

1 pav. FSP naudotos makroekonominės prielaidos 2025–2026 m. atitinka VK FI patvirtintą 2025 m. kovo mėn. ERS, o 2027–2028 m. yra atsargesnės nei ERS

Grafikuose pateikti minėtų rodiklių pokyčiai proc.

Pažymėtina, kad FSP makroekonominės prielaidos turi atitikti EK skolos tvarumo stebėsenos analizės metodiką.

Šaltinis – FSP, Finansų ministerija

Rengiant FSP nebuvo galima atsižvelgti į tikėtiną nacionalinės išlygos dėl gynybos taikymą, todėl FSP pateiktas fiskalinis įsipareigojimas šio aspekto neapima. Remiantis FSP, VS deficitai turėtų siekti 1,3 proc. BVP 2025 metais. Tai yra gerokai mažiau, nei buvo numatyta 2025–2027 m.

⁸ Prieiga per internetą: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/e7b91d16-b40e-4644-b23d-a511dc537df2_en?filename=Commission_prior_guidance-lithuania_en.pdf.

⁹ Prieiga per internetą:

https://finmin.lrv.lt/public/canonical/1742387552/24820/ERS%20apra%C5%A1ymas%202025%20kovas_skelbimui.pdf.

biudžeto patvirtinimo įstatymo projekte (BP2025). Vertindama šį projektą, EK pažymėjo¹⁰, kad Lietuva rizikuoja nesilaikyti Tarybos rekomendacijos¹¹, nes numatoma, kad gryniosios išlaidos viršys išlaidas, kurios užtikrintų ne didesnę nei 3 proc. BVP deficitą ir apdairų skolos lygį. Pagal Lietuvos metinėje pažangos ataskaitoje pateiktą informaciją, 2025 m. deficitas sieks 2,8 proc. BVP. Kadangi Europos Komisija patvirtino¹², kad Rusijos karas prieš Ukrainą ir jo grėsmė Europos saugumui yra „išskirtinės aplinkybės, kurių valstybės narės nekontroliuoja“, šalys narės gali kreiptis dėl nacionalinės išlygos taikymo su gynyba susijusioms išlaidoms. Tikėtina, kad Lietuvos išlaidų gynybai didėjimas 2025 m. atitiks išlygos taikymo reikalavimus. Tai leistų atsižvelgti į dalį gynybai skirtų išlaidų vertinant grynųjų išlaidų plano atitiktį FSP numatytam įsipareigojimui ir taisyklės nebūtų pažeistos. Lietuva, atsižvelgdama į Europos Komisijos Komunikatą dėl gynybos išlaidų vertinimo, 2025-05-02 kreipėsi į ES Tarybą dėl nacionalinių išskirtinių aplinkybių pritaikymo 2025–2028 metams¹³. Dėl nacionalinės išlygos taikomas lankstumas apimtų bendrų gynybos išlaidų didėjimą, įskaitant investicijas ir einamąsias išlaidas, tačiau jis bus apribotas iki 1,5 proc. BVP kiekvieniems aktyvavimo metams, palyginti su grynųjų išlaidų planu, nustatytu valstybių narių vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose. Taigi, jei būtų taikoma nacionalinė išlyga, papildomai finansuojant gynybą, būtų galima planuoti didesnius deficitus. Taip pat svarbu pažymėti, kad 1,5 proc. BVP išlyga taikoma gynybos finansavimo padidėjimui lyginant su 2021 m., o ne visoms šiai sričiai skirtoms išlaidoms.

2024 M. VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSAS

Faktinis 2024 m. valdžios sektoriaus balansas sudarė –1,3 proc. BVP ir buvo geresnis, nei planuota, dėl palankesnių visų subsektorių, išskyrus vietos valdžios, rezultatų. Valstybės biudžeto deficitas pinigų principu sudarė 4,2 proc. BVP (2 pav.). Atsižvelgus į korekcijas, reikalingas pereiti nuo pinigų prie kaupimo apskaitos principo ir įvertinus komponentų įtaką, 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas siekė 1,3 proc. BVP¹⁴. Tai yra 1,5 proc. p. mažiau nei tvirtinant 2024 m. biudžetą. Tokį rezultatą labiausiai lėmė socialinės apsaugos fondų¹⁵, kitų centrinės valdžios vienetų¹⁶ perviršis ir mažesnės ginklų, karinės įrangos ir karinių atsargų įsigijimo išlaidos (Krašto apsaugos ministerijos (KAM) išlaidų kaupimo korekcija).

¹⁰ Prieiga per internetą: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-draft-budgetary-plans-dbps-euro-area-countries/draft-budgetary-plans-2025_en#lithuania.

¹¹ Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/6822/oj/eng>.

¹² Prieiga per internetą: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/document/download/30b50d2c-49aa-4250-9ca6-27a0347cf009_en?filename=White%20Paper.pdf.

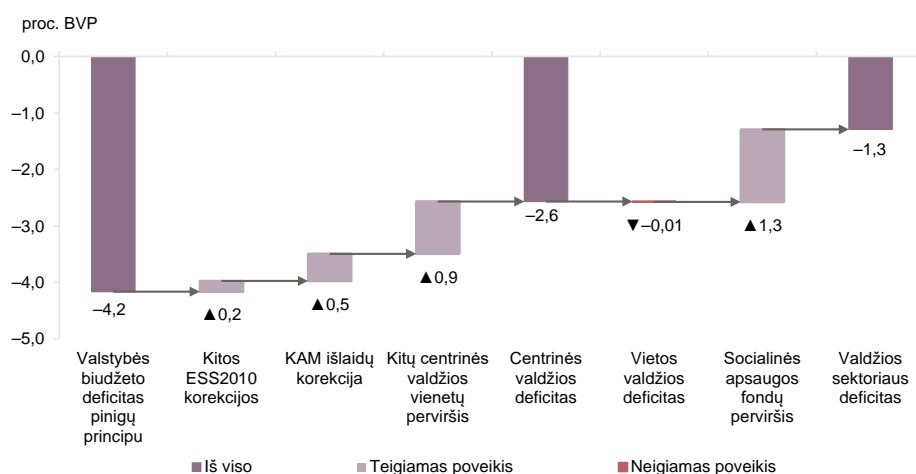
¹³ Prieiga per internetą: <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/lietuva-kreipesi-i-es-taryba-su-prasymu-suteikti-daugiau-lankstumo-finansuojant-gynyba/>.

¹⁴ Pagal Valstybės duomenų agentūros 2025-04-18 paskelbtus duomenis.

¹⁵ Socialinės apsaugos fondų subsektorius apima Valstybinio socialinio draudimo, Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinio ir ilgalaikio darbo išmokų fondus.

¹⁶ Kitiems centrinės valdžios vienetams priklauso nebiudžetiniai fondai, centrinės valdžios kontroliuojamos įmonės, viešosios įstaigos ir valstybės sveikatos priežiūros bei valstybinės aukštojo mokslo institucijos, įsteigtos centrinės valdžios, kurių finansiniai duomenys yra neįtraukiami į centrinės valdžios subsektoriaus darbinį balansą.

2 pav. Remiantis 2025 m. balandžio mėn. pirmojo deficito procedūros (PDP) pažyma, 2024 m. mažesnę deficitą lėmė palankesni visų valdžios sektoriaus, išskyrus vietos valdžios, subsektorių rezultatai

Šaltinis – 2025 m. balandžio mėn. PDP pažyma, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

VK FI VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSO PROJEKCIJOS 2025–2028 M.

VK FI 2025 m. prognozuoja 3 proc. BVP deficitą, kuris didesnis, nei numatyta metinėje pažangos ataskaitoje. Tai lemia mažesnės, nei pateikta MPA, projektuojamos mokestinės pajamos. Nors VK FI prognozuoja kiek mažesnę pajamų augimą, dėl išliekančio ekonominės raidos neapibrėžtumo Finansų ministerijos projekcijos laikytinos tikėtinomis. Nors VK FI projektuoja, kad VS pajamų ir BVP santykis bus mažesnis, nei tikėtasi 2024 m. rudenį, nominalia išraiška projekcija padidinta. Tai daugiausia lemia su atnaujintu Ekonominės raidos scenarijumi pasikeitusių makroekonominių rodiklių (darbo užmokesčio fondo, nominalaus BVP ir galutinio vartojimo išlaidų) peržiūros teigiama kryptimi. VK FI projektuoja, kad 2025 m. pajamų iš pelno mokesčio (PM), PVM ir GPM gali būti surinkta apie 260 mln. Eur daugiau, nei numatyta 2025–2027 metų biudžeto patvirtinimo įstatyme.

Siekdama iliustruoti viešiesiems finansams kylantį spaudimą, VK FI parengė du 2026–2028 m. scenarijus: pagrindinį ir alternatyvų, kuris apima papildomą gynybos finansavimo didinimą (1 lentelė). Abu scenarijai įtraukia įprastai priimamus sprendimus, kurie didina ilgalaikės valdžios sektoriaus išlaidas. Remiantis atnaujintu biudžeto sandaros įstatymu¹⁷ rodikliai, koeficientai ir kiti dydžiai, veikiantys valstybės biudžetą, turėjo būti prognozuojami ne trumpesniai kaip trejų metų laikotarpiui. VK FI teigiamai vertina tai, kad BP2025 2026–2027 m. yra įtrauktas socialinių išlaidų augimas dėl planų didinti bazinius dydžius, tokius kaip bazinės socialinės išmokos, valstybės remiamų pajamų, šalpos pensijų bazės ir tikslinių kompensacijų bazės. 2026–2028 m. dar nėra priimta tokių sprendimų kaip papildomas pensijų individualios dalies indeksavimas ar viešojo sektoriaus darbuotojų atlyginimų didinimas, bet VK FI remiasi prielaida, kad tokie sprendimai bus priimti. VK FI projektuodama PSDF, VSDF ir savivaldybių biudžetų rodiklius taikė prielaidą, kad jie sudaryti laikantis fiskalinės drausmės taisyklių.

Alternatyvus scenarijus be šių prielaidų apima ir gynybos finansavimo didinimą nuo pagrindiniame scenarijuje numatytų 3 iki 5,25 proc. BVP bei svarstomų mokestinių siūlymų įtaką, remiantis gegužės 14 d. Vyriausybės patvirtintais Finansų ministerijos pasiūlytais mokestinių įstatymų pakeitimais¹⁸. Deficitas yra didesnis nei pagrindiniame scenarijuje,

¹⁷ Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.428/asr>.

¹⁸ Prieiga per internetą: <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybe-pitare-finansu-ministerijos-pasiulytiems-mokestiniu-istatymu-pakeitimams/>.

nes mokesčių didinimas neatsveria papildomo gynybos finansavimo poreikio. Taip pat daromos prielaidos, kad likusi dalis finansuojama skolinantis, o išlaidos VS statistikoje atsispindi tais pačiais metais¹⁹.

1 lentelė. VK FI 2026–2028 m. scenarijų prielaidos

Pagrindinis scenarijus	Alternatyvus scenarijus su papildomu finansavimu gynybai
Gynybos finansavimas išlieka toks, koks buvo patvirtintas 2025–2027 m. biudžeto įstatyme (3 proc. BVP).	Numatomas gynybos finansavimo didinimas iki 5,25 proc. BVP 2026–2028 m.
Nenumatomas mokestinių pakeitimų siūlymų įgyvendinimas.	Numatomas mokestinių pakeitimų siūlymų įgyvendinimas, remiantis informacija, prieinama iki gegužės 14 d. (poveikis biudžetui: 0,3 proc. BVP 2026 m., 0,6 proc. BVP 2027–2028 m.).
Įtraukti diskreciniai sprendimai, kurie įprastai mažina valdžios sektoriaus pajamas ir didina ilgalaikes VS išlaidas:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neapmokestinamojo pajamų dydžio didinimas. ➤ Socialinės paramos išmokų, nesusietų su baziniais dydžiais, didinimas. ➤ Darbo užmokesčio viešojo sektoriaus darbuotojams didinimas. 	
Įtrauktos kitos prielaidos:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Papildomas individualiosios socialinio draudimo pensijos dalies indeksavimo koeficientas 1,034 (3,4 proc.). ➤ Vietos ir socialinės apsaugos fondo subsektorių biudžetai sudaryti laikantis fiskalinės drausmės taisyklių. ➤ Teigiamas poveikis VS pajamoms, dėl išlaidų darbo užmokesčiui didinimo prielaidos. ➤ ES ir tarptautinės finansinės paramos planas įgyvendinamas ne visa apimtimi (neveikia VS balanso). 	
Išlaidų ir pajamų projekcijos paremtos 2025 m. kovo mėn. ekonominės raidos scenarijaus rodikliais.	

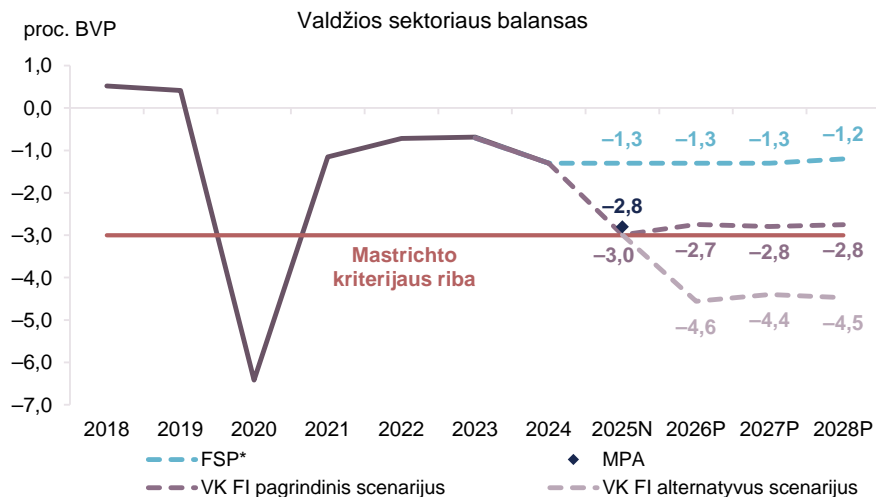
Šaltinis – Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas

Pagal pagrindinį scenarijų valdžios sektoriaus deficitas 2026–2028 m. artimas Maastrichto kriterijaus ribai, o pagal alternatyvų jį viršija. Remiantis VK FI pagrindiniu scenarijumi, vidutiniu laikotarpiu deficitas būtų artimas 3 proc. BVP, o pagal alternatyvų scenarijų viršytų 4 proc. BVP (3 pav.). Vis dėlto, vertinant šio rodiklio projekcijas fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi aspektu, reiktų atsižvelgti į tai, kad jei būtų pritaikyta nacionalinė išlyga, deficitas galėtų būti didesnis nei pateiktas FSP, jei papildomos išlaidos būtų skirtos gynybai finansuoti. VK FI pagrindinio scenarijaus deficito dydis yra artimas didžiausiam galimam ES fiskalines taisykles atitinkančiam deficito dydžiui (atsižvelgiant į nacionalinės išlygos taikymą). Tačiau svarbu pažymėti, kad išlyga taikoma tik gynybos finansavimo didėjimui ir jei išlaidų padidėjimo negalima juo paaiškinti, taisyklės būtų pažeistos. Alternatyvaus scenarijaus deficito dydis pažeistų fiskalinės drausmės taisykles, todėl VK FI vertinimu laikomas mažai tikėtiniu. Vis dėlto, jis atspindi įprastai priimamų sprendimų ir poreikio didinti finansavimą gynybai keliamą spaudimą viešiesiems finansams. Alternatyvaus scenarijaus atveju deficitas šiek tiek sumažėja 2027 m., nes tuo metu numatomas didesnis projektuojamų mokestinių pakeitimų teigiamas poveikis pajamoms.

Pasikeitus ES fiskalinėms taisyklėms, pagrindiniu fiskalinės drausmės vertinimo rodikliu tapo grynųjų viešųjų išlaidų augimas. Nuo šiol taisyklių laikymosi vertinimas grindžiamas šiuo rodikliu, o ne valdžios sektoriaus balansu. Vis dėlto balanso projekcijos VK FI analizėje pasitelkiamos siekiant aiškiau atskleisti viešųjų finansų būklę.

¹⁹ Analizuojant gynybai skiriamų lėšų poveikį balansui, neapibrėžtumą didina tai, kad pagal ESS2010 metodologiją karinėms išlaidoms taikomas apskaitos kaupimo principas. Taigi, išlaidos registruojamos tada, kai atsiranda ekonominė prekės nuosavybė, dažniausiai fiksuojama pristatymo metu.

3 pav. Pagal pagrindinį VK FI scenarijų deficitas 2025–2028 m. būtų artimas 3 proc. BVP, o pagal alternatyvų šią ribą peržengtų

N – numatomas, P – prognozė

* FSP numatyti įsipareigojimai neapima nacionalinės išlygos gynybos išlaidų didinimui aspektu.

FSP pateikti VS balansai yra išvestiniai rodikliai, gauti įvertinus leistinas grynųjų išlaidų augimo ribas.

VK FI rengiant projekcijas nesiekia, kad jos atitiktų ES fiskalinės drausmės taisykles, o FSP nurodyti dydžiai yra fiskaliniai įsipareigojimai, kurie turi jas atitikti.

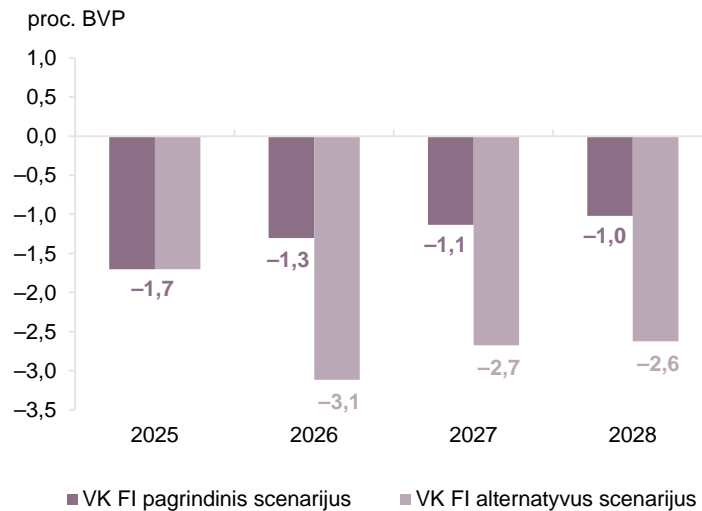
Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, FSP, MPA, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Pagal pagrindinį VK FI scenarijų 2026–2028 m. valdžios sektoriaus pajamų lygis sieks apie 39,7 proc. BVP. VK FI projektuoja, kad 2026 m. VS pajamų santykis su BVP išaugs, palyginus su 2025 m., o vėlesniais metais sumažės. Dėl neapmokestinamojo pajamų dydžio didinimo prielaidos projektuojamas pastovus tiesioginių mokesčių lygis proc. BVP, kuriuos sudaro GPM ir PM. Pajamų lygio iš netiesioginių mokesčių didėjimas labiausiai susijęs su didesnių VS išlaidų poveikiu vartojimui ir dėl šios priežasties augančiomis PVM pajamomis. Pajamos iš socialinių įmokų išliks stabilaus lygio (1 priedo 1 lentelė).

Pagal pagrindinį VK FI scenarijų 2026–2028 m. valdžios sektoriaus išlaidų lygis sieks apie 42,4 proc. BVP. Valdžios sektoriaus išlaidos labiausiai augs dėl socialinių išmokų didinimo. Bendrą išlaidų ir pajamų lygį didina ES parama, tačiau, laikantis neutralumo principo, ji biudžeto deficito rodiklio neveikia.

2025–2028 m. projektuojamas struktūrinis pirminis VS deficitas. Remiantis abiem VK FI scenarijais, 2025–2028 m. struktūrinis pirminis VS balansas išliks neigiamas (4 pav.). Pagal pagrindinį scenarijų šiuo laikotarpiu SPB siektų –1,3 proc. BVP vidutiniškai kasmet, o alternatyvaus scenarijaus atveju būtų mažesnis ir siektų –2,5 proc. BVP.

4 pav. VK FI 2025–2028 m. projektuoja struktūrinį pirminį VS deficitą

Šaltinis – Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas

Siekiant didinti gynybos finansavimą ir neplanuojant mažesnių viešųjų paslaugų apimties, reikia struktūrinių VS pajamas reikšmingai didinančių sprendimų. Planuojami mokesčių pakeitimai nepadengia papildomo gynybos finansavimo poreikio, kuris siekia 2,25 proc. BVP kasmet. Tai, kartu su tolesniais įprastais diskreiciniais sprendimais, mažinančiais VS pajamas ir didinančiais VS išlaidas, lemtų deficito išaugimą iki 4,5 proc. BVP. Toks deficito lygis neatitiktų fiskalinės drausmės taisyklių ir smarkiai didintų skolą. Lietuvos VS pajamų lygis išlieka žemas²⁰, lyginant su kitomis ES šalimis. Tai taip pat lemia ir žemą VS išlaidų lygį. Tarybos rekomendacijoje²¹ Lietuvai teigiama, kad mažos mokesstinės pajamos „varžo galimybes skirti lėšų viešosioms sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir bendrųjų viešųjų paslaugų išlaidoms finansuoti“. Taryba taip pat rekomenduoja „teikti pakankamą sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir bendrųjų viešųjų paslaugų finansavimą“. Siekiant tvarių viešųjų finansų ilgalaikėje perspektyvoje, struktūriniai pajamų ir išlaidų sprendimai yra būtini jau dabar.

Siekiant teisingesnės ir efektyvesnės mokesčių sistemos, mokesčiai pakeitimai galėtų labiau atsižvelgti į tarptautinių organizacijų rekomendacijas. Vieni esminių mokesčių politikos principų – aiškumas²² ir neutralumas. Neutralumo principas reiškia, kad apmokestinimas turėtų būti neutralus tarp veiklos formų. Taigi skirtingų ekonominės veiklos formų apmokestinimas turėtų būti kuo vienodesnis, siekiant, kad ištekliai ekonomikoje būtų paskirstyti efektyviai ir mokesstinė sistema nesukurtų paskatų ieškoti palankesnio apmokestinimo. Atsižvelgdamos į šiuos principus, tarptautinės organizacijos yra pateikusios rekomendacijų dėl Lietuvos mokesčių sistemos tobulinimo. 2023 m. Stabilumo programos vertinime²³ VK FI pateikė platesnę tarptautinių organizacijų rekomendacijų apžvalgą.

Gyventojų pajamų mokesčio pakeitimo pasiūlymai atliepia dalį tarptautinių organizacijų rekomendacijų, tačiau apmokestinimo pagal pajamų rūšį, o ne dydį elementai išlieka.

²⁰ 2023 m. mokesstinės pajamos Lietuvoje sudarė 32,3 proc. BVP, o ES beveik 40 proc. BVP.

²¹ 2024 m. Tarybos rekomendacija dėl Lietuvos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024DC0615>.

²² Prieiga per internetą: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/addressing-the-tax-challenges-of-the-digital-economy/fundamental-principles-of-taxation_9789264218789-5-en.

²³ Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24160/lietuvos-stabilumo-2023-m-programos-vertinimas>.

Pasiūlymų pakete yra atsižvelgta į Pasaulio banko²⁴ rekomendacijas atsisakyti apmokestinimo pagal veiklos formas ir pajamų rūšis paremtos GPM sistemos ir įvesti bendrą visų pajamų apmokestinimą, pagal kurį dauguma pajamų šaltinių agreguojami į bendrą apmokestinamų pajamų sumą, ir padidinti progresyvumą įvedant daugiau apmokestinimo rėžių. Vis dėlto, nors formaliai tarifai individualios veiklos ir darbo santykiams suvienodinami, šiems režimams taikomos skirtingos mokestinės lengvatos, o individualios veiklos pajamos sumuojamos su kitomis pajamomis nuo gana aukšto lygio (42500 EUR). Tai reiškia, kad ir toliau pajamos bus vertinamos nevienodai, o skirtingi pajamų apmokestinimo tarifai išliks.

Siūlomi pelno mokesčio įstatymo pakeitimai nespėdžia įmonių „sangrūdų“ problemas.

Minėtose Pasaulio banko rekomendacijose teigiama, kad ties dabartine mokesčio lengvatos taikymo riba, kuri yra 300 tūkst. Eur pajamų per mokestinį laikotarpį, susitelkusios mažos ir vidutinės įmonės. Šis susitelkimas įvardijamas kaip mokesčių optimizavimo rezultatas, kuris neskatina šių įmonių plėtros, todėl yra kenksmingas ekonomikos raidai. Lengvatinis tarifas keičia įmonių elgseną. Viena šios „sangrūdų“ atsiradimo priežasčių – staigus mokestinio tarifo šuolis (nuo 6 iki 16 proc.²⁵) peržengus lengvatinio apmokestinimo ribą. Dėl šios priežasties rekomenduojama atsisakyti lengvatinio tarifo. Į šį pasiūlymą nėra atsižvelgta.

Pateikti nekilnojamojo turto mokesčio pakeitimo pasiūlymai atliepia tarptautinių institucijų rekomendacijas plėsti mokestinę bazę.

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) atkreipė dėmesį, kad nekilnojamojo turto mokesčiai Lietuvoje taikomi tik didelės vertės nekilnojamajam turtui (ir juos moka palyginti nedidelė gyventojų dalis²⁶. 2021 m. TVF pateiktose rekomendacijose²⁷ Lietuvai buvo pabrėžiama, kad šalies mokesčių sistema turėtų būti labiau orientuota į kapitalo bei turto apmokestinimą. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) siūlo didinti šio mokesčio bazę²⁸. Dabartiniai pasiūlymai atliepia šį tikslą.

VK FI PROJEKTUOJAMOS GRYNOSIOS IŠLAIDOS 2025–2028 M.

2025–2026 m. VK FI projektuoja spartesnį grynųjų išlaidų augimą, nei indikuotų potenciali ekonomikos raida. Reikalingi valdžios sektoriaus pajamas didinantys sprendimai. Remiantis VK FI pagrindiniu scenarijumi, 2025–2028 m. prognozuojama, kad grynųjų valdžios sektoriaus išlaidų augimas vidutiniškai sudarys 7,3 proc. per metus (augimas neapima nacionalinės išlygos gynybos išlaidų didinimui aspekto) (5 pav., 2 priedas). 2025–2026 m. šių išlaidų augimas viršytų tvarų augimą indikuojantį potencialaus BVP to meto kainomis didėjimo tempą. Spartus valdžios sektoriaus grynųjų išlaidų augimas, kuris viršija potencialaus BVP to meto kainomis augimo tempą, rodo struktūrinio deficito didėjimą. Norint mažinti struktūrinį VS deficitą, šios išlaidos turėtų didėti lėčiau nei potencialus BVP to meto kainomis pokytis arba galėtų augti sparčiau, jeigu būtų finansuojamos papildomomis pajamų priemonėmis. Tai reiškia, kad pajamas didinančių sprendimų apimtyje gali augti išlaidos papildomai. Pažymėtina, jeigu bus pritaikytos nacionalinės išskirtinės aplinkybės, gynybos išlaidų padidėjimu bus galima viršyti FSP numatytus grynųjų išlaidų augimus, bet ne daugiau kaip 1,5 proc. BVP.

²⁴ Pasaulio bankas. Mokesčių optimizavimo ir įmonių „sangrūdų“ masto ir poveikio mikrosimuliacinė analizė. Ataskaita ir rekomendacijos. 2022 m. gruodžio mėn. Prieiga per internetą: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099085002062326444/pdf/P17403102e65110c608eb00d49794b3ceba.pdf>.

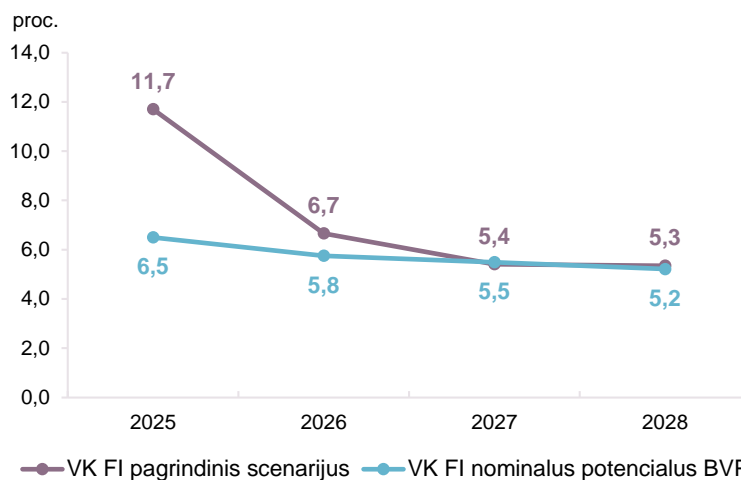
²⁵ Galiojantys nuo 2025-01-01.

²⁶ Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2024/07/23/Republic-of-Lithuania-Selected-Issues-552407>.

²⁷ Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2021/08/30/Republic-of-Lithuania-2021-Article-IV-Consultation-Press-Release-Staff-Report-and-Statement-464874>.

²⁸ Prieiga per internetą: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-lithuania-2025_4abf1ea5-en.html.

5 pav. Remiantis VK FI pagrindiniu scenarijumi, 2025–2026 m. prognozuojama, kad grynųjų valdžios sektoriaus išlaidų augimas viršytų tvarų augimą indikuojantį potencialaus BVP to meto kainomis didėjimo tempą

VK FI grafike atvaizduojami grynųjų išlaidų augimai neapima nacionalinės išlygos gynybos išlaidų didinimui aspekto. Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Finansų ministerija, Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistema (VBAMS), Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Lietuvos FSP nurodoma, kad informacija apie konkrečias diskrecines pajamų ir išlaidų priemones, įsigaliosiančias nuo 2026 m. ir vėlesnių FSP metų, bus pateikta atitinkamų metų biudžeto projekte. Pagal FSP gaires²⁹ tokių priemonių detalizavimas plane nėra privalomas. Vis dėlto Europos Komisija pabrėžia, kad jų pateikimas fiskaliniame struktūriniame plane sustiprintų dokumento patikimumą ir sumažintų prisiimto įsipareigojimo neįgyvendinimo riziką.

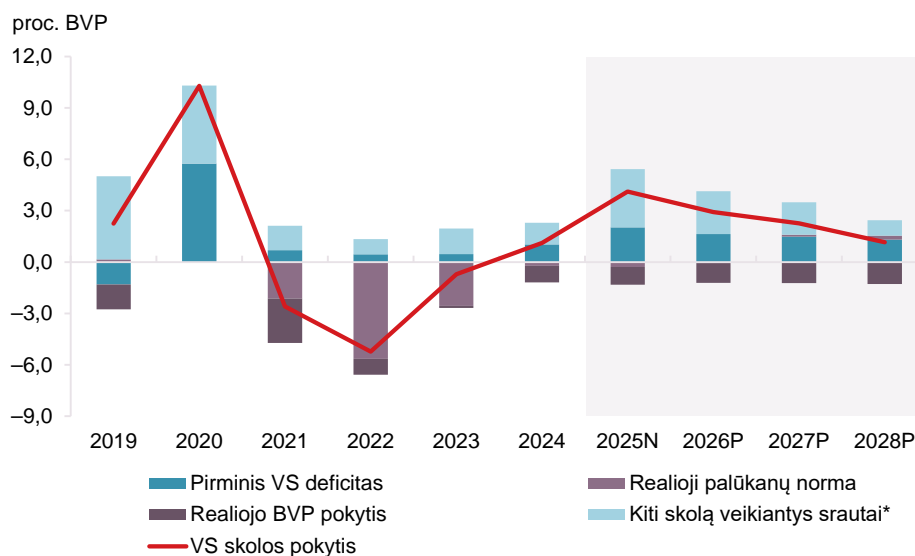
VK FI PROJEKTUOJAMA FISKALINĖS POLITIKOS KRYPTIS 2025–2028 M.

Ekonomikai esant žemiau savo potencialaus lygio, numatomas jos skatinimas 2025 m., o 2026 m. fiskalinė politika artės link neutralios. Atsižvelgiant į VK FI pagrindinio scenarijaus valdžios sektoriaus balanso prognozes ir numatomą neigiamą produkcijos atotrūkį 2025 m., projektuojamas –1,4 proc. BVP struktūrinio VS pirminio balanso metinis pokytis (3 priedas). Tai rodo, kad fiskalinė politika yra anticiklinio skatinimo srityje (6 pav.). Pažymėtina, kad 2025 m. planuojamas stipresnis šalies ekonomikos skatinimas nei 2024-aisiais. Ekonomikai esant žemiau savo potencialaus lygio, jos skatinimas yra galimas, tačiau svarbu, kad būtų remiamasi ir investicijomis. Tai leistų didinti šalies ūkio produktyvumą ir ekonomikos atsparumą, išlaidas nukreipiant tokioms sritims kaip žalioji ir skaitmeninė pertvarka. 2026–2028 m. VK FI projektuoja, kad pagal pagrindinį scenarijų fiskalinės politikos kryptis būtų neutrali. Tai reiškia, kad fiskalinė politika palaiko esamą ekonomikos ciklinę padėtį – ekonomikos augimas nėra nei skatinamas, nei varžomas.

²⁹ Prieiga per internetą: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202403975#ntr17-C_202403975LT.000101-E0017.

Nagrinėjant skolos kaitos veiksnius, VK FI vertinimu, ją labiausiai didins pirminis VS deficitas ir kiti skolą veikiantys srautai (pagal FSP numatytą skolos pokyčio tikslinimą) (8 pav.). Pagal pagrindinį scenarijų, pirminis deficitas 2025–2028 m. vidutiniškai galėtų sudaryti apie 1,6 proc. BVP kasmet. Numatoma realiojo BVP plėtra švelnins skolos augimą vidutiniškai po 1,2 proc. BVP kasmet. Didėjant vidutinei nominaliai skolos palūkanų normai ir lėtėjant infliacijai, palanki realiosios palūkanų normos įtaka skolai mažės. Numatoma, kad 2027–2028 m. ji prisidės prie skolos didėjimo (1 priedo 3 lentelė).

8 pav. Pagal VK FI pagrindinį scenarijų, valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykį 2025–2028 m. labiausiai didins pirminis deficitas ir kiti skolą veikiantys srautai

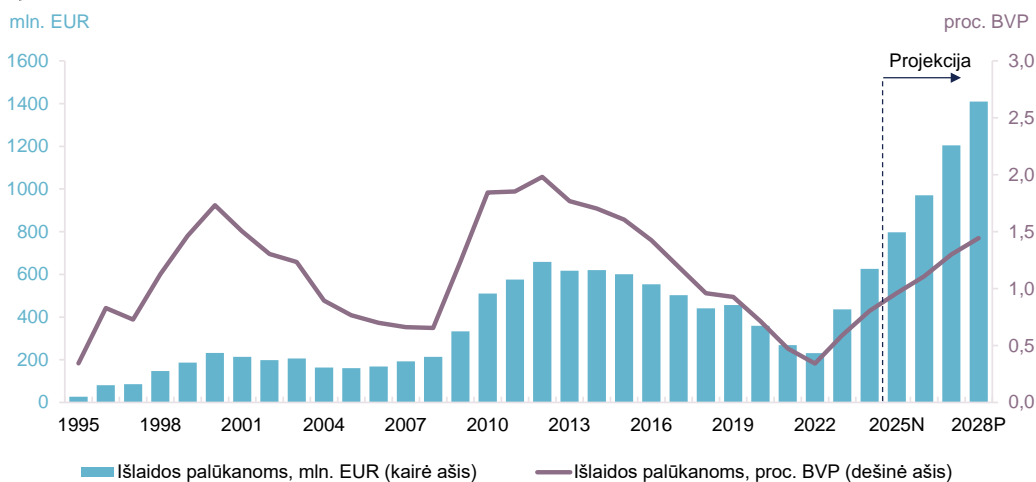

* Iki 2024 m. apskaičiuotas kaip likutis, o 2025–2028 m. įtrauktas FSP numatytas skolos pokyčio tikslinimas (angl. *stock-flow adjustment*). Tai apima korekcijas tarp VS ir valstybės biudžeto deficito, ES balanso įtaką, išdo likvidaus turto pokytį ir kita. N – numatomas, P – prognozė

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, FSP, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Projektuojama, kad išlaidos VS skolos palūkanų mokėjimams toliau augs. Pagal pagrindinį scenarijų VK FI projektuoja, kad išlaidos VS skolos palūkanų mokėjimams 2025–2026 m. sieks 0,8 ir 1,0 mlrd. Eur (1 ir 1,1 proc. BVP) (9 pav. ir 1 priedo 3 lentelė). Tikėtina, kad 2028 m. jos gali siekti 1,4 mlrd. Eur (1,4 proc. BVP). Šios didesnės išlaidos reiškia, kad ateityje reikės skirti daugiau išteklių skolos aptarnavimui, kai juos būtų galima panaudoti kitoms svarbioms viešosioms sritims.

9 pav. Projektuojama, kad išlaidos VS skolos palūkanų mokėjimams toliau augs

Remiantis VK FI pagrindiniu scenarijumi.

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

FISKALINĖS RIZIKOS

Vidutiniu laikotarpiu vieni iš pagrindinių iššūkių yra geopolitinis neapibrėžtumas, klimato kaita, demografiniai ir technologiniai pokyčiai. Šios rizikos gali lemti tiek tiesioginį VS išlaidų augimą, tiek netiesioginį poveikį per makroekonominę aplinką, darbo rinką ar produktyvumo augimą. Tinkamas jų identifikavimas yra būtinas siekiant geriau planuoti biudžetus ir išlaikyti fiskalinį stabilumą.

Nepalanki geopolitinė aplinka kelia rizikas viešiesiems finansams. Bendras neapibrėžtumas, susijęs su prekybos apribojimais, atsirandantis dėl JAV protekcionistinės politikos ir nuolatinė geopolitinė įtampa yra vieni pagrindinių fiskalinės rizikos šaltinių. Tarptautinio valiutos fondo ataskaitoje³¹ teigiama, kad dideli geopolitinės rizikos įvykiai (tokie kaip kariniai konfliktai, įtampa prekyboje) skatina finansų rinkų nepastovumą, akcijų kainų korekcijas, mažina investuotojų pasitikėjimą ir gali trikdyti tiekimo grandines. Taip pat, 2024 m. viduryje TVF nurodė³², jog Lietuva jau susiduria su dideliu išlaidų poreikiu dėl gynybos ir didesnių skolinimosi išlaidų, o tai dar labiau padidina ilgalaikį spaudimą dėl visuomenės senėjimo ir klimato kaitos. TVF vertinimu, tai gali padidinti viešąsias išlaidas nuo 5 iki 10 proc. BVP.

Visuomenės senėjimas didins spaudimą viešiesiems finansams. Lietuva susiduria su greitai senstančios visuomenės problema – VK FI vertinimu³³, 65 metų ir vyresnių asmenų dalis gyventojų struktūroje gali išaugti nuo 20 proc. 2024 m. iki beveik 23 proc. 2029 metais. Tai, tikėtina, didins spaudimą viešosioms paslaugoms, ypač sveikatos apsaugos ir pensijų sistemoms. VK FI vertinimu, su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos³⁴ 2025–2029 m. laikotarpiu išaugs 1,4 proc. p. BVP. Pažymėtina, kad Reglamentas nustato poreikį taip valdyti grynąsias išlaidas, kad prie koregavimo laikotarpio pabaigoje pasiekiamo pirminio struktūrinio balanso ir kitų komponentų pridėdant senėjimo kaštus, per 10 metų (po koregavimo laikotarpio pabaigos) VS deficitas neviršytų 3 proc. BVP ir nedidėtų ilgalaikio VS finansų tvarumo rizika.

Rizikas fiskaliniam tvarumui kels ir klimato kaita. Europos klimato padėties ataskaitoje³⁵ teigiama, jog 2024 m. buvo šilčiausi metai Europoje per visą stebėjimo istoriją. Klimato kaitos stabdymo ar prisitaikymo prie jos priemonės gali daryti didelį poveikį viešiesiems finansams. Remiantis EBPO³⁶, ryškiausia rizika Lietuvoje – didėjantis dirbamos žemės pažeidžiamumas dėl sausros. Ekstremalūs oro reiškiniai gali ne tik paveikti maisto ir energijos kainas, bet ir pakenkti įvairių ekonominių veiklų gamybos pajėgumams. Kita vertus, investicijos į žaliąją energetiką ir inovacijas gali skatinti produktyvumo augimą ir užimtumą. FSP numatytą reformų ir investicijų sąrašą sudaro ir atsinaujinančios energijos išteklių gamybos didinimas ir jų panaudojimo infrastruktūros plėtojimas transporto sektoriuje, pramonės dekarbonizacijos skatinimas.

Technologiniai pokyčiai ir dirbtinis intelektas turės įtakos viešiesiems finansams. Vidutiniu laikotarpiu proveržis šioje srityje galėtų prisidėti prie produktyvumo augimo.

³¹ Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2025/04/22/global-financial-stability-report-april-2025>.

³² Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2024/07/22/pr-24284-lithuania-imf-concludes-2024-article-iv-consultation>.

³³ Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24297/valdzios-sektorius-finansu-tvarumo-20252050-m-vertinimas>.

³⁴ VK FI vertintos išlaidos: senatvės pensijoms, būtinajai ir ilgalaikiai sveikatos priežiūrai, švietimui, motinystės-tėvystės išmokoms ir išmokoms vaikams.

³⁵ Prieiga per internetą: <https://climate.copernicus.eu/esotc/2024>.

³⁶ Prieiga per internetą: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-lithuania-2025_4abf1ea5-en.html.

Taip pat, valstybinio audito ataskaitoje³⁷ teigiama, kad dirbtinio intelekto (DI) naudojimas viešajame sektoriuje atvertų galimybes dirbti efektyviau, mažintų valstybės biudžeto asignavimų poreikį. Vis dėlto, audito rezultatai rodo, kad Lietuvoje trūksta nacionalinės strategijos, kaip nuosekliai plėtoti šio įrankio naudojimą šiame sektoriuje. DI iniciatyvos išlieka fragmentiškos, o dauguma institucijų neturi priemonių šių technologijų rizikų vertinimui ir valdymui. Technologiniai pokyčiai kelia ir neigiamų rizikų: DI gali didinti struktūrinį nedarbą, taip pat stiprėja kibernetinės grėsmės, kurios gali paveikti ekonominį stabilumą per kritinę infrastruktūrą, finansų institucijas.

Siūlomi II pensijų kaupimo pakopos keitimai³⁸ gali turėti poveikį makroekonominiai raidai ir fiskalinėms projekcijoms vidutiniu laikotarpiu. Lietuvos banko vertinimu³⁹, tuo atveju, jei 40 proc. II pensijų kaupimo pakopos dalyvių atsiimtų savo lėšas pirmiausia vartojimui, ekonomika patirtų didelius trumpalaikius svyravimus. Realusis BVP ir infliacija iš pradžių 2026 m. sparčiai didėtų, o 2027 m., normalizuojantis vartojimui, nukristų žemiau bazinio prognozuojamo lygio. Nors dėl šių svyravimų trumpuoju laikotarpiu pasikeistų ekonominės raidos vertinimas, iki 2028 m. pabaigos tiek BVP, tiek infliacija galiausiai sugrįžtų prie iki siūlomų pasikeitimų buvusių tendencijų. VK FI vertinimu, šie trumpalaikiai svyravimai galėtų paveikti fiskalinius rodiklius. Viešųjų finansų tvarumo vertinime⁴⁰ VK FI pažymėjo, kad siūlomi II pensijų kaupimo pakopos keitimai, tikėtina, mažins pajamų pakeitimo normą ateities pensininkams ir didins spaudimą viešųjų finansų tvarumui ilguoju laikotarpiu.

Prie vidutinio laikotarpio fiskalinių rizikų valdymo prisidėtų reguliarus jų vertinimas. 2020 m. FM parengė pirmąją išsamią fiskalinių rizikų apžvalgą⁴¹, kurioje įvertintos tiek rizikų pasireiškimo tikimybės, tiek galimas poveikis. Nustatyta, kad 2019 m., visoms rizikoms pasitvirtinus vienu metu, jų poveikis valdžios sektoriaus finansams galėjo siekti apie 5,6 mlrd. Eur, arba 11,5 proc. BVP. VK FI manymu, tikslinga būtų tokį vertinimą atlikti reguliariai, nes tai padėtų efektyviau valdyti rizikas vidutiniu laikotarpiu ir prisidėtų prie ilgalaikio viešųjų finansų tvarumo užtikrinimo.

FISKALINIŲ DRAUSMĖS TAISYKLIŲ LAIKYMOSI 2024 M. VERTINIMAS

Atsižvelgiant į susiaurintą fiskalinės drausmės taisyklių taikymą, 2024 m. valdžios sektoriaus biudžetai atitiko Konstituciniame įstatyme keliamus reikalavimus (2 lentelė)⁴². Išskirtinių aplinkybių metais fiskalinių drausmės taisyklių taikymo apimtis yra susiaurinta. VSDF ir PSDF priskiriamų biudžetų taisyklių 2024 m. buvo laikomasi. PSDF biudžetas buvo struktūriškai subalansuotas ir atitiko Konstitucinio įstatymo (KĮ) 4 str. 2 d. reikalavimus, o VSDF struktūrinis balansas buvo perteklinis, taigi buvo laikomasi ir KĮ 4 str. 3 dalies. Net ir tuo atveju, jei būtų taikomos visos fiskalinės drausmės taisyklės, remiantis FM įverčiais, jos vis tiek nebūtų pažeistos. 2024 m. esant neigiamam produkcijos atotrūkiui nuo potencialo išlaidų ribojimo taisyklė nebūtų taikoma, o perteklinio VS taisyklės būtų laikytasi, nes faktinis struktūrinis VS deficitas (0,5 proc. BVP) yra mažesnis

³⁷ Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24314/dirbtinio-intelektu-valdymas-viesajame-sektoriuje>.

³⁸ Prieiga per internetą: <https://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/vyriausybe-pritare-antrosios-pensiju-kaupimo-pakopos-tobulinimams-sistema-bus-patrauklesne-ir-lankstesne/>.

³⁹ Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/uploads/publications/docs/51997_99f0a98e57fd62873e5bab678d6514d2.pdf.

⁴⁰ 2025-02-20 VK FI ataskaita „Valdžios sektoriaus finansų tvarumo 2025–2050 m. vertinimas“. Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24297/valdzios-sektoriaus-finansu-tvarumo-20252050-m-vertinimas>.

⁴¹ Prieiga per internetą: https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Fiskaliniu_riziku_apzvalga_2020.pdf.

⁴² Detalų taisyklių laikymosi vertinimą galima rasti interneto svetainėje kartu su šia išvada pateiktoje MS Excel darbaknygėje. Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/BiudzetoStebesena>.

negu nustatytas 1 proc. BVP vidutinio laikotarpio tikslas. Vis dėlto, VK FI vertinimu, struktūrinis deficitas siekė 1,1 proc. BVP, todėl taisyklės nebūtų laikomasi. Šis skirtumas susidarė dėl skirtingų potencialaus BVP įverčių. Savivaldybių biudžetų atitikties fiskalinės drausmės taisyklėms vertinimas bus pateiktas 2025 m. birželio mėnesį.

2 lentelė. Fiskalinės drausmės taisyklių laikymasis 2024 metais

Fiskalinės drausmės taisyklės	Išvada
Perteklinio VS taisyklė	netaikoma
VS išlaidų augimo ribojimo taisyklė	netaikoma
VS priskiriamų biudžetų taisyklės, iš jų:	
Valstybinio socialinio draudimo fondo	✓
Privalomojo sveikatos draudimo fondo	✓
Vietos valdžios subsektorius	Bus pateikta 2025 m. birželio mėn.

✓ – taisyklės laikomasi, ✗ – taisyklės nesilaikoma

Šaltinis – Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas

2025 m. išskirtinės aplinkybės Lietuvoje netaikomos, tačiau nacionalinių fiskalinės drausmės taisyklių taikymas lieka susiaurintas. Išskirtinės aplinkybės Lietuvoje pirmą kartą paskelbtos 2020 m. kovo mėn., prasidėjus COVID-19 pandemijai. 2022 m. sumažėjus pandemijos įtakai viešiesiems finansams išskirtinių aplinkybių pagrindu tapo susiklosčiusi geopolitinė situacija, prasidėjus karui Ukrainoje. Pasikeitus Europos Sąjungos teisės aktams nuo 2025 m. išskirtinės aplinkybės Lietuvoje nebegalioja. Dėl ekonominės valdysenos pokyčių ES lygiu numatomas ir Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo keitimas, kad nacionalinės fiskalinės drausmės taisyklės būtų suderintos su ES taisyklėmis. 2025 m. yra laikomi pereinamuoju laikotarpiu, todėl KĮ 10 str. buvo papildytas 5 dalimi⁴³, numatančia, kad 2025–2027 m. biudžetui vis dar nebus taikomos VS išlaidų ribojimo ir perteklinio VS taisyklės bei nebus nustatomos struktūrinio postūmio užduotys. Vis dėlto, VK FI manymu, toks sprendimas tik nukelia fiskalinės korekcijos poreikį į vėlesnius metus ir gali kelti riziką dėl tolesnio laikotarpio fiskalinės drausmės taisyklių taikymo ir atsakingos biudžeto politikos vykdymo.

Valstybės kontrolė, vykdydama biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, yra atsakinga už Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytų fiskalinės drausmės taisyklių laikymosi ir užduočių vykdymo stebėseną bei įgaliota rengti ir teikti Lietuvos Respublikos Seimui nepriklausomas išvadas, susijusias su fiskalinės drausmės taisyklių laikymusi ir makroekonominė raida. VK FI atliko Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano fiskalinės dalies vertinimą ir jį teikia Lietuvos Respublikos Seimui.

Biudžeto stebėsenos departamento vadovė

Jurga Rukšėnaitė

⁴³ Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/91298c90b3b011efbb3fe9794b4a33e2?jfwid=10oefocqyv>.

PRIEDAI

Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano fiskalinės dalies vertinimo 1 priedas

VK FI FISKALINIŲ RODIKLIŲ PROJEKCIJOS

1 lentelė. VK FI projektuojamos valdžios sektoriaus pajamos ir išlaidos pagal ESS 2010 pagal pagrindinį scenarijų

Rodiklis (proc. BVP, jei nurodyta kitaip)	ESS 2010 kodas	2024	2025N	2026P	2027P	2028P
Pajamos iš viso	OTR	38,5	39,4	40,0	39,5	39,5
Mokestinės pajamos		22,4	22,8	23,5	23,7	23,9
Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	11,7	11,9	12,2	12,4	12,5
Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	10,8	10,9	11,3	11,3	11,4
Grynosios socialinės įmokos	D.61	11,2	11,5	11,8	11,9	12,0
Kitos pajamos, iš jų:		4,9	5,1	4,7	4,0	3,6
Pajamos iš turto	D.4	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5
Išlaidos iš viso	OTE	39,8	42,4	42,8	42,3	42,3
Atlygis darbuotojams	D.1	11,6	11,8	11,8	11,8	11,8
Tarpinis vartojimas	P.2	4,4	5,1	5,0	4,4	4,5
Subsidijos	D.3	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4
Palūkanų išlaidos	D.41	0,8	1,0	1,1	1,3	1,4
Socialinės išmokos	D.6M	15,5	16,4	17,0	17,3	17,5
Kitos išlaidos, iš jų:		7,0	7,6	7,3	7,0	6,6
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui	P.5L	4,4	5,1	4,9	4,6	4,5
Kapitalo pervedimai	D.9	0,6	0,5	0,4	0,6	0,6
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (-)		-1,3	-3,0	-2,7	-2,8	-2,8
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (-), mlrd. Eur	B9	-1,0	-2,5	-2,4	-2,6	-2,7

N – numatomas, P – prognozė

Skaičiai gali nesutapti dėl apvalinimo.

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

2 lentelė. VK FI valdžios sektoriaus ir jo subsektorių balansų projekcijos pagal pagrindinį scenarijų

Rodiklis, proc. BVP	2024	2025N	2026P	2027P	2028P
Centrinės valdžios subsektorius	-2,6	-4,0	-3,9	-3,9	-3,9
Socialinio draudimo fondų subsektorius	1,3	1,1	1,2	1,1	1,1
Vietos valdžios subsektorius	-0,0	-0,1	-0,0	0,0	0,0
Valdžios sektorius	-1,3	-3,0	-2,7	-2,8	-2,8

N – numatomas, P – prognozė

Skaičiai gali nesutapti dėl apvalinimo.

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

3 lentelė. VK FI projektuojama valdžios sektoriaus skola ir jos kaitos veiksniai, išlaidos palūkanų mokėjimams pagal pagrindinį scenarijų

Nr.	Rodiklis (proc. BVP, jei nenurodyta kitaip)	2024	2025N	2026P	2027P	2028P
1.	VS skola	38,5	42,6	45,5	47,8	48,9
2.	VS skolos pokytis (3+4+7)	1,1	4,1	2,9	2,3	1,2
3.	Pirminis VS deficitas	1,0	2,0	1,6	1,5	1,3
4.	Automatinė skolos dinamika (5+6)	-1,2	-1,3	-1,2	-1,1	-1,0
5.	Realioji palūkanų norma	-0,2	-0,3	-0,1	0,1	0,2
6.	Realiojo BVP pokytis	-1,0	-1,0	-1,2	-1,2	-1,3
7.	Kiti skolą veikiantys srautai*	1,3	3,4	2,5	1,9	0,9
8.	VS skola mlrd. EUR	30,0	35,3	39,9	44,2	47,8
9.	Palūkanų išlaidos	0,8	1,0	1,1	1,3	1,4
10.	Palūkanų išlaidos mlrd. Eur	0,6	0,8	1,0	1,2	1,4

* Iki 2024 m. apskaičiuotas kaip likutis, o 2025–2028 m. įtrauktas FSP numatytas skolos pokyčio tikslinimas (angl. *stock-flow adjustment*).

N – numatomas, P – prognozė

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, FSP, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Lietuvos vidutinės trukmės
laikotarpio fiskalinio struktūrinio
plano fiskalinės dalies vertinimo
2 priedas

VK FI ĮVERTINTOS GRYNOSIOS VALDŽIOS SEKTORIAUS IŠLAIDOS 2024–2028 M.

Nr.	Rodiklis (proc. BVP, jei nenurodyta kitaip)	2024	2025N	2026P	2027P	2028P
1.	Valdžios sektoriaus išlaidos	39,8	42,4	42,8	42,3	42,3
2.	Palūkanų išlaidos	0,8	1,0	1,1	1,3	1,4
3.	Ciklinės nedarbo išmokos	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
4.	ES programų išlaidos	1,3	1,9	1,6	1,0	0,9
5.	Bendrojo finansavimo išlaidos	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2
6.	Vienkartinės išlaidų priemonės (neįskaitant ES finansuojamų priemonių)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.	Grynosios pirminės valdžios sektoriaus išlaidos (iki diskrecinių pajamų priemonių) (1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6)	37,6	39,4	39,9	39,9	39,8
8.	Diskrecinės pajamų priemonės (neįskaitant vienkartinių pajamų priemonių)	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3
9.	Grynosios pirminės valdžios sektoriaus išlaidos (įvertinus diskrecines pajamų priemones) (7 – 8)	37,4	39,3	39,7	39,6	39,5
10.	Grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų pokytis, proc.	11,0	11,7	6,7	5,4	5,3

N – numatomas, P – prognozė

Remiantis VK FI pagrindiniu scenarijumi.

Ciklinių nedarbo išmokų skaičiavimui naudotas VK FI 2025 m. kovo mėn. įvertintas NAWRU (darbo užmokesčio augimo neskatantis nedarbo lygis) dydis.

Šaltinis – Valstybės duomenų agentūra, Finansų ministerija, Valstybės biudžeto apskaitos ir mokėjimų sistema (VBAMS), Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Lietuvos vidutinės trukmės
laikotarpio fiskalinio struktūrinio
plano fiskalinės dalies vertinimo
3 priedas

**VK FI ĮVERTINTA CIKLINĖ LIETUVOS EKONOMIKOS PADĖTIS IR
STRUKTŪRINIS VALDŽIOS SEKTORIAUS BALANSAS, 2020–2028 M.**

Nr.	Rodiklis, proc. BVP	2020	2021	2022	2023	2024	2025N	2026P	2027P	2028P
1.	Valdžios sektoriaus grynasis skolinimas (+)/ skolinimasis (-)	-6,4	-1,2	-0,7	-0,7	-1,3	-3,0	-2,7	-2,8	-2,8
2.	Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės	0,0	0,0	0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.	Laikinosios priemonės*	-4,6	-2,4	-2,3	-0,8	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Produkcijos atotrūkis nuo potencialo, proc. pot. BVP	1,1	3,8	3,0	0,0	-0,5	-0,8	-0,9	-0,9	-0,7
5.	Ciklinė biudžeto dedamoji (0,399 × 4 eil.)	0,4	1,5	1,2	0,0	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3
6.	Struktūrinis VS balansas (1 – 2 – 5)	-6,9	-2,7	-2,1	-0,5	-1,1	-2,7	-2,4	-2,4	-2,5
7.	Struktūrinis VS balansas, neįtraukiant laikinųjų priemonių (1 – 2 – 3 – 5)	-2,3	-0,2	0,2	0,3	-0,8	-2,7	-2,4	-2,4	-2,5
8.	Palūkanos	0,7	0,5	0,3	0,6	0,8	1,0	1,1	1,3	1,4
9.	Struktūrinis VS pirminis balansas (6 + 8)	-5,8	-2,2	-1,7	0,0	-0,3	-1,7	-1,3	-1,1	-1,0
10.	Struktūrinis VS pirminis balansas, neįtraukiant laikinųjų priemonių (7 + 8)	-1,6	0,2	0,6	0,9	0,0	-1,7	-1,3	-1,1	-1,0
11.	Struktūrinio VS pirminio balanso pokytis	-5,4	3,6	0,5	1,8	-0,3	-1,4	0,4	0,2	0,1
12.	Struktūrinio VS pirminio balanso pokytis, neįtraukiant laikinųjų priemonių	-1,1	1,8	0,3	0,3	-0,8	-1,7	0,4	0,2	0,1

N – numatomas, P – prognozė

Remiantis VK FI pagrindiniu scenarijumi.

* Su COVID-19 susijusios ir energijos kainų augimo poveikio sušvelninimo priemonės, pagalba nuo Rusijos karinių veiksmy besitraukiantiems Ukrainos žmonėms ir kita parama Ukrainai, fizinio barjero ir saugos sistemų įrengimas Lietuvos – Baltarusijos pasienyje, Lietuvos geležinkelių infrastruktūros palaikymas.

Šaltinis – Finansų ministerija, Valstybės duomenų agentūra, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai